

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **M. K.**, zastoupen Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Černého 517/13, Praha 8, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 2. 2017, čj. KrÚ 14612/2017/ODSH/11, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 6. 12. 2017, čj. 61 A 5/2017 - 78,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 6. 12. 2017, čj. 61 A 5/2017 - 78, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Městský úřad Přelouč (dále jen „správní orgán I. stupně“) vydal dne 14. 9. 2016 rozhodnutí č. j. MUPC 15345/2016, kterým uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále „zákon o silničním provozu“), pro porušení ustanovení § 18 odst. 4 téhož zákona. Žalobce se dopustil přestupku tím, že dne 26. 7. 2016 okolo 10:21 hod., na silnici na pozemní komunikaci ul. Veselská (poblíž domu čp. 79) řídil osobní motorové vozidlo tov. zn. Škoda Octavia, reg. zn. vozidla X, a jako řidič uvedeného vozidla překročil v tomto místě nejvyšší dovolenou rychlost 50 km/h o 11 km/h, neboť mu policejní hlídkou byla naměřena rychlost vozidla 61 km/h (po odečtu přípustné odchylky měření). Za uvedený přestupek správní orgán I. stupně žalobci uložil pokutu ve výši 1.500 Kč a povinnost paušální náhrady nákladů řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně odvolání, které žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou, kterou krajský soud neshledal důvodnou a zamítl ji.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel poukázal na nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů [dle § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.")], neboť krajský soud nereagoval na množství žalobních námitek. Nepřezkoumatelné je rovněž odůvodnění krajského soudu týkající se formy zavinění stěžovatele. Nesprávný je dále závěr soudu ohledně materiální stránky přestupku. Podle stěžovatele nebylo prokázáno, zda byl úsek označen značkou „Začátek obce", a pokud ano, tak kde, a zda byla značka čitelná. Krajský soud také nesprávně posoudil stěžovatelovu omluvu z ústního jednání u správního orgánu I. stupně. Rovněž stěžovatel zpochybnil správnost měření provedeného daným rychloměrem.

[5] Stěžovatel zejména namítl, že krajský soud porušil jeho ústavně zaručené právo na férové řízení, a to na soudní řízení v přítomnosti žalobce, na vyjádření se k prováděným důkazům na soudním jednání a rovněž na bezprostřední reakci na vývoj procesní situace před soudem, protože mu, resp. jeho právnímu zástupci, znemožnil účast na soudním jednání. Žalobce prostřednictvím právního zástupce písemným návrhem ze dne 10. 11. 2017 navrhl odročení jednání nařízeného na datum 6. 12. 2017 na jiný vhodný termín z důvodu čerpání faktické dovolené na zotavenou ze strany právního zástupce ode dne 26. 11. 2017 do dne 7. 12. 2017. Advokát prokázal kopií e-mailové komunikace, že má objednaný pobyt na Slovensku v lázních Rájecké Teplice v hotelu Activity Park Hotel Skalka s tím, že platba za ubytování bude provedena po ukončení pobytu. Krajský soud stěžovatele vyrozuměl, že omluvu z jednání akceptuje, avšak žádost o odročení jednání neshledal důvodnou. Stěžovatel následně prostřednictvím zástupce učinil podání ze dne 5. 12. 2017, doručené soudu téhož dne, kde předložil krajskému soudu další důkazy, že skutečně zástupce stěžovatele čerpá v uvedeném termínu dovolenou. Stěžovateli nebyl doručen protokol z jednání a ani z napadeného rozsudku se nepodává, že by se krajský soud jakkoliv vypořádal s návrhem na odročení jednání. Stěžovatel je přesvědčen, že pokud je podán řádně odůvodněný návrh na odročení jednání s dostatečným předstihem, je soudce takovému návrhu povinen vyhovět, případně v rozhodnutí řádně odůvodnit, proč mu nevyhověl.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že se ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu a plně odkázal na své vyjádření k žalobě. K námitkám ohledně provedení ústního jednání soudu bez přítomnosti advokáta stěžovatele poznamenal, že důvod neuznání omluvy je obsažen v protokolu z ústního jednání. Advokát byl povinen si zajistit substituci, aby řádně hájil zájmy svého klienta, nadto pokud sám uvedl, že lázeňský pobyt neměl dopředu

zaplacený. O ústním jednání byl přitom vyrozuměn již v srpnu 2017. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost má požadované náležitosti a je projednatelná.
[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval namítaným procesním pochybením krajského soudu, které mělo spočívat v tom, že provedl ústní jednání bez přítomnosti stěžovatele a jeho advokáta. Takové případné pochybení by znamenalo vadu řízení, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [viz § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[10] Podle § 49 odst. 1 s. ř. s. k projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání a předvolá k němu účastníky tak, aby měli k přípravě alespoň deset pracovních dnů. Dle odst. 3 citovaného ustanovení neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50.

[11] Ustanovení § 50 s. ř. s. uvádí: „*Z důležitých důvodů může být jednání odročeno. Soud může odročit jednání též tehdy, jestliže to účastníci shodně navrhnou.*“

[12] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 2. 2005, č. j. 2 Afs 5/2005 - 96, publ. pod č. 558/2005 Sb. NSS, konstatoval, že právo na projednání věci před soudem, čítaje v to i právo na osobní účast na jednání soudu a právo při tomto jednání tvrdit skutečnosti, navrhovat důkazy a předkládat právní argumenty, je jedním ze základních pilířů práva na spravedlivý proces a jako takové je zakotveno na ústavní úrovni jak v právu vnitrostátním, tak v mezinárodních úmluvách o lidských právech (čl. 38 odst. 2 věta první Listiny základních práv a svobod, čl. 6 odst. 1 věta první Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8, sjednané v Římě dne 4. listopadu 1950, jež byla v ČR vyhlášena pod č. 209/1992 Sb., čl. 14 odst. 1 věta druhá Mezinárodního paktu o občanských a politických právech ze dne 10. května 1976, který byl v ČR vyhlášen pod č. 120/1976 Sb.). Dále zdůraznil, že „*odepřít právo osobní účasti na jednání soudu lze jen výjimečně; jedním z takových důvodů by mohlo být, pokud účastník řízení či jeho zástupce svým chováním svoji neúčast způsobí a zaviní, a to z důvodů, které nelze omluvit. V těchto intencích je nutno vykládat ustanovení § 50 s. ř. s. – jednání musí být podle tohoto ustanovení odročeno vždy, když existuje důležitý důvod, přičemž za důležitý důvod bude nutno považovat neúčast účastníka nebo jeho zástupce na jednání z omluvitelných důvodů*“.

[13] Omluvitelné důvody ve smyslu § 50 s. ř. s. tedy nesmí být záměrnými procesními obstrukcemi, a je za ně možné považovat též dlouhodobě plánovanou dovolenou či služební cestu účastníka řízení či jeho právního zástupce (pokud vzhledem k okolnostem případu není možné zajistit jiné adekvátní zastoupení). Soud je přitom povinen šetřit práva účastníků, a proto zpravidla vyhoví omluvě účastníka, popř. jeho zástupce, a jednání odročí, aby jim umožnil osobní přítomnost u jednání soudu. Předpokladem však je, že omluva je odůvodněna vážným důvodem (tj. důvodem, který přítomnost osoby u jednání

prakticky znemožňuje) a tento důvod je konkretizován a doložen. Požadavek konkretizace a doložení tvrzených důvodů nepřítomnosti je v této souvislosti zcela opodstatněný, protože jedině jeho prostřednictvím může soud ověřit, zda jde o skutečnou nepřítomnost z omluvitelných důvodů nebo o nepodložené tvrzení účastníka řízení, jehož účelem má být oddálení rozhodnutí ve věci (viz např. rozsudek NSS ze dne 8. 11. 2017, č. j. 4 As 190/2017 - 24).

[14] V posuzované věci krajský soud stěžovateli doručil předvolání k ústnímu jednání dne 18. 8. 2017, toto jednání bylo nařízeno na 6. 12. 2017 v 9:40 h. Stěžovatel zaslal soudu písemnost ze dne 10. 11. 2017 (doručenou soudu téhož dne), ve které navrhl odročení jednání na jiný vhodný termín z důvodu čerpání dovolené na zotavenou ze strany zástupce stěžovatele. Tento návrh stěžovatel doložil e-mailovou komunikací s hotelem Skalka, ze které vyplývalo, že si zástupce stěžovatele objednal pobyt v tomto hotelu trvající od 26. 11. 2017 do 7. 12. 2017. Zástupce stěžovatele sdělil, že se mu nepodařilo sehnat substituci, kterou si ostatně ani jeho klient nepřeje, protože má důvěru pouze v tohoto zástupce. Zástupce má sice advokátní koncipientku, která však bude rovněž na dovolené a navíc nemá ukončenou roční praxi pro vystupování před soudem ve věci správního soudnictví. Krajský soud stěžovateli zaslal dne 16. 11. 2017 přípis, ve kterém uvedl, že jeho omluvu akceptuje, avšak žádost o odročení jednání shledal nedůvodnou. Dne 5. 12. 2017 pak bylo soudu doručeno doplnění stěžovatele k návrhu na odročení jednání, ve kterém zástupce stěžovatele konkrétněji doložil, že je na dovolené. Součástí protokolu o jednání ze dne 6. 12. 2017 je usnesení krajského soudu, kterým nevyhověl návrhu stěžovatele na odročení jednání a konstatoval, že se jednání bude konat v nepřítomnosti stěžovatele a jeho právního zástupce.

[15] Nejvyšší správní soud uvedený postup krajského soudu v daném případě nepovažuje za správný. Jak vyplývá z výše uvedeného, omluvitelným důvodem pro odročení jednání dle § 50 s. ř. s. může být i dlouhodobě plánovaná dovolená právního zástupce účastníka řízení, pokud je řádně doložena. Stěžovatel se z ústního jednání v dostatečném předstihu (téměř měsíc dopředu) omluvil a objednávku dovolené dle možností doložil. Nelze se přitom ztotožnit s názorem žalovaného, že pokud dovolená nebyla dopředu uhrazena, nebylo problém ji zrušit. S takovým přístupem by totiž advokát stěžovatele skutečně měl znemožněno odjet kdykoliv na dovolenou, neboť jak sám uvádí (a soudu je to známo i z úřední činnosti), zastupuje velké množství klientů a jednání před soudem se účastní velmi často. Nejvyšší správní soud do jisté míry chápe, že v daném případě nebylo snadné najít zastoupení pro účast na ústním jednání.

[16] V posuzovaném případě taktéž soud neshledal, že by se jednalo o obstrukční jednání stěžovatele, resp. jeho zástupce, vedené snahou oddálit rozhodnutí ve věci. O takové jednání by se jednalo například tehdy, pokud by zástupce stěžovatele žádal o odročení ústního jednání z důvodu dovolené opakovaně, případně že by se ukázalo, že na tvrzenou dovolenou ve skutečnosti neodjel. Žádné takové indicie ovšem Nejvyšší správní soud nemá a neuvedl je ani krajský soud ve svém usnesení. Pokud by se však uvedené jednání stalo určitou procesní strategií zástupce stěžovatele, bylo by nevyhovění návrhu na odročení jednání zcela namístě.

[17] Kasační soud proto uzavírá, že v tomto konkrétním případě shledal návrh stěžovatele na odročení jednání důvodným. Pokud tedy krajský soud jednal v nepřítomnosti stěžovatele a jeho zástupce, dopustil se vady řízení, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[18] Nejvyšší správní soud shledal námitku stěžovatele důvodnou, a proto rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v dalším řízení (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. května 2018

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu